

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

จรินทร์ ธานีรัตน์. สุขศาสตร์ในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.

เฉลิมพล กันสกุล และสุปรียา อิศราวกร ณ อยุธยา. "การศึกษามหาวิทยาลัยที่ความรับผิดชอบและสัดส่วนของบุคลากรสุศึกษาตามความต้องการของ หน่วยงานที่ใช้"กรุงเทพฯ : ภาควิชาสุศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ,2528.

ชัยยุทธ กุลกังวัฒนา. "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสุศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาสุศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช2524 ในเขตกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา สาขาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2528.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.

ถนอมศรี ชูทอง. "สมรรถนะของครูสุศึกษาในทัศนะของผู้บริหาร และครูสอนสุศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ภาควิชาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524.

บุญศรี ศิริช่วง. "สภาพการจัดและการบริหารงานสุศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 " วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ภาควิชาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

พลศึกษา,กรม. การดำเนินการสอนวิชาพลศึกษา สุศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2525.

- มานิต แก้วมัทธา. "การบริหารงานค่าน้ำสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2526.
- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. "จำนวนห้องเรียน นักเรียน ครู และภารโรงในสังกัดกองการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2528." กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา, 2528. (อัครสำเนา)
- สุขศึกษาสายการศึกษา, คณะอนุกรรมการ. มาตรฐานขั้นต่ำของงานสุขศึกษาในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข, 2525.
- _____. โครงการสุขศึกษาสายการศึกษา. กรุงเทพฯ: กองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข, 2525.
- สุชาติ โสภประยูร. การสอนสุขศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- _____. "รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะของครูสุขศึกษาในระบับปริญญาตรี" วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ 1 (มกราคม 2521): 56-61.
- _____. "คุณสมบัติของครูสุขศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา" วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ 4 (ตุลาคม 2521): 15-22.
- _____. การบริหารงานสุขศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สมบัติ คุรุพันธ์. "สภาพการจักและบริหารงานสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- สรสิทธิ์ ศิลป์ศรีกุล. "การบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

อัจฉราลักษณ์ เป็นทับทิม. "ความต้องการการนิเทศของครูสุขศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .2528.

อนามัยโรงเรียน, กรม. เอกสารการอบรมงานอนามัยโรงเรียนสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักข่าวพานิช, 2527.

อัศนีย์ แสงวงศ์. "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูหมวดพลานามัยที่มีต่อบทบาทครูอนามัยโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสุขศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.

ภาษาอังกฤษ

Bucher, Charles A. Administration of Health and Physical Education Program. St. Louise The CV. Mosby Co., 1975.

Beazley, Richard Paul. "Generic Role Verification of Entry-Level Health Educators in Canada." Dissertation Abstracts International University of Tennessee, 1983 : 2585-A.

Devis, Jannet Haggerty. "A Study of High School Principal 's Role in Health Education." Journal of School Health. (December, 1983) : 610-613

Chen, Shu P.C. "Role Relationships in A School Health Interdisciplinary Team." Journal of School Health (March 1975): 172-176

Yamene, Taro. Statistics; An Introductory Analysis. 2nd 2d New York : Harper and Row, 1976.

ពាក្យណា

ภาคผนวก ก.

ที่ ศธ. 020706/98

สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 6

บริเวณวงเวียนเทพสตรี

จ. ลพบุรี 15000

20 มกราคม 2529.

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ชุด

คุณนางสาวอรุณี สุชนิเจริญ นิสิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตการศึกษา 6" ซึ่งเขตเห็นว่างานวิจัยเรื่องนี้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของเขต ควรให้การสนับสนุน จึงขอความร่วมมือโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยระบุไว้ ใ้โปรดกรอกแบบสอบถามตามที่ส่งมาพร้อมนี้แล้วส่งคืนแก่ผู้วิจัย

สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 6 หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุพจน์ วัฒนประคิษฐ์)

ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 6

ฝ่ายธุรการประจำสำนักงาน

โทร 036-411157

30 มกราคม 2529

เรียน

ดิฉันเป็นอาจารย์สอนวิชาสุขศึกษาอยู่ที่โรงเรียนบ้านหมอ"พัฒนานุกุล" อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ขณะนี้กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสุขศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตการศึกษา 6" เหตุที่ทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เพราะเห็นว่างานสุขศึกษาในโรงเรียนมัศึกษายังมีสิ่งซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาอีกหลายประการ แต่เนื่องด้วยดิฉันมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย ถ้าได้ความคิดเห็นของท่านผู้บริหารโรงเรียนและท่านผู้สอนวิชาสุขศึกษาก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาบทบาทของครูสุขศึกษา โดยดิฉันจะรวบรวมความคิดเห็นของท่านขึ้นเป็นวิทยานิพนธ์ประกอบการเรียนของดิฉัน

คำขอบของท่านนี้มิได้ใช้เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือวัดความรู้ความสามารถของท่าน แต่เพียงขอความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับงานสุขศึกษาในโรงเรียนของท่านเป็นส่วนตัวเพื่อนำไปวิจัยหาบทบาทที่แท้จริงของครูสุขศึกษาเท่านั้น และขอเรียนว่าจะไม่มีผลกระทบต่อนายไม่ว่าในทางใดในการแสดงความความคิดเห็นครั้งนี้

เนื่องจากการวิจัยนี้มีความจำเป็นต้องให้เสร็จสิ้นในภาคเรียนนี้เป็นภาคเรียนสุดท้าย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนภายในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2529 และดิฉันขอกราบขอบพระคุณล่วงหน้าที่ท่านได้กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อรุณี สุขนิจริญ

แบบสอบถาม

เรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสุชศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของครูสุชศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตการศึกษา 6

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ไม่มีใ้บังคับที่จะประเมินผลการปฏิบัติงานของท่าน แต่มุ่งที่จะศึกษาความคิดเห็นที่มีบทบาทของครูสุชศึกษาในระดับมัธยมศึกษา
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ
ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูสุชศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือบทบาทด้านการสอนสุชศึกษา บทบาทด้านบริการสุภาพ และบทบาทด้านการจัดสิ่งแวดล้อม
ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ส่วนในคอนท้ายของแต่ละตอนเป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี
3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพื่อประโยชน์ในการวิจัยซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงบทบาทของครูสุชศึกษาต่อไป

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความ และเติมค่าลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 20-25 ปี 41-45 ปี
 26-30 ปี 46-50 ปี
 31-35 ปี 50 ปีขึ้นไป
 36-40 ปี
3. ระดับการศึกษา
 ปริญญาโท สาขาวิชา .....
- ปริญญาตรี วิชาเอก..... วิชาโท .....
- ต่ำกว่าปริญญาตรี วิชาเอก..... วิชาโท .....
4. ตำแหน่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ผู้อำนวยการ
 อาจารย์ใหญ่
 ครูใหญ่
 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
 ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ
 ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ
 อื่นๆ (ระบุวิชาที่สอน).....
5. ประสบการณ์ในการบริหาร
 ต่ำกว่า 5 ปี
 5-10 ปี
 11-15 ปี
 16 ปีขึ้นไป

6. ประสบการณ์ในการสอนสุขศึกษา

 ต่ำกว่า 5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี 16 ปีขึ้นไป

7. หน้าที่และความรับผิดชอบในงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติ

ก) การสอน

 สอนวิชาสุขศึกษา การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสุขศึกษา ไขแหล่งวิทยากรชุมชนในการสอนสุขศึกษา อื่นๆ (ระบุ).....

ข) การบริการสุขภาพ

 วางแผนบริการสุขภาพ ทดสอบสายตา ทำบันทึกสุขภาพ แนะนำสุขภาพ ประชุมพยาบาลนักเรียน ทดสอบการได้ยิน ทำบันทึกสถิติอุบัติเหตุ ตรวจสุขภาพพนักงาน ป้องกันโรคติดต่อ ส่งนักเรียนที่เจ็บป่วยไปรักษา จัดบริการอาหารกลางวัน จัดหายาและอุปกรณ์การ

พยาบาล

 ชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูง ติดตามผลบริการสุขภาพ อื่นๆ (ระบุ).....

ค) การจัดสิ่งแวดล้อม

 วางแผนการจัดสิ่งแวดล้อม จัดห้องเรียน กำจัดน้ำเสีย จัดแสงสว่าง จัดน้ำดื่มน้ำใช้ ติดตามผลการจัดสิ่งแวดล้อม รักษาสุขลักษณะทั่วไป กำจัดขยะมูลฝอย จัดสุขาภิบาลโรงอาหาร จัดความสะอาดภายในโรงเรียน จัดห้องส้วมที่เพียงพอ อื่นๆ (ระบุ).....

8 ประสพการณ์เพิ่มทางวิชาการสู่ศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่เคยมีประสพการณ์เพิ่มเติม
- อบรมโครงการสู่ศึกษาสายการศึกษา
- อบรมสาธารณสุขุมูลฐาน
- อบรมอนามัยโรงเรียน
- อบรมโครงการอาหารกลางวัน
- อบรมสุขศาสตร์ในโรงเรียน
- ศึกษาต่อก้านสู่ศึกษา
- อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูสุขศึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ เป็นการถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูสุขศึกษา
ในด้านการสอนสุขศึกษา การบริการสุขภาพ และการจัดสิ่งแวดล้อม โปรดตอบ
แบบสอบถามโดยเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุด

ครูสุขศึกษา หมายถึง ครูสอนวิชาสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

ด้านการสอนสุขศึกษา

บทบาทด้านการสอนสุขศึกษา	เห็นคว ย มาก ที่สุด	เห็นคว ย มาก	เห็นคว ย ปาน กลาง	เห็นคว ย น้อย	เห็นคว ย น้อย ที่สุด
1. ทำแผนการสอนโดยระบุจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม					
2. ทำบันทึกการสอนและเตรียมการสอน ทุกครั้ง					
3. ประชุมปรึกษาหารือกับผู้สอนวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวกับสุขศึกษาเพื่อไม่ให้เนื้อหาซ้ำ ซ้อนกัน					
4. จัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมพฤติกรรม สุขภาพ					
5. ผลิตรายการและเอกสารประกอบการ สอนสุขศึกษาไว้ใช้ในบทเรียนเรื่องต่างๆ					

บทบาทด้านการสอนสุศึกษา	เห็นควย มาก ที่สุด	เห็นควย มาก	เห็นควย ปาน กลาง	เห็นควย น้อย	เห็นควย น้อย ที่สุด
6. สอนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการ สุขภาพสัมพันธ์กับการบริการสุขภาพ ในโรงเรียน					
7. สอนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดสิ่งแวดล้อม ที่ถูกสุขลักษณะสัมพันธ์กับการจัดสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียน					
8. สอนสุศึกษาสอดคล้องกับชีวิตประจำ วันของนักเรียน					
9. สอนสุศึกษาสอดคล้องกับปัญหาที่พบ มากในชุมชน					
10. สอนโดยฝึกให้นักเรียนได้คิดแก้ปัญหา ทางสุขภาพ					
11. สอนโดยฝึกให้นักเรียนได้มีการปฏิบัติ ทางสุขภาพ					
12. สังเกตสุขภาพของนักเรียนทุกครั้งที่ สอน					
13. พบผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ ครั้ง เพื่อทราบปัญหาพฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียน					

บทบาทด้านการสอนสุศึกษา	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
14. พบปะพูดคุยกับครูที่ปรึกษาและครูอื่นๆ เพื่อทราบปัญหาพฤติกรรมสุสภาพของนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
15. ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุสภาพของนักเรียนโดยการสังเกต สัมภาษณ์ และซักถาม	.....	.....	.....	.....	.....
16. ศึกษาวินัยสุศึกษาตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ	.....	.....	.....	.....	.....
17. ประเมินผลการเรียนของนักเรียนโดยพิจารณาทั้งความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ	.....	.....	.....	.....	.....
18. วิเคราะห์และคัดเลือกข้อสอบเพื่อเก็บไว้ใช้	.....	.....	.....	.....	.....
19. นำนักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
20. ศึกษาหาข้อมูลทางวิชาการและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆจากแหล่งวิทยากรในชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....
21. เชิญวิทยากรมาบรรยายประกอบบทเรียนสุศึกษาเป็นครั้งคราว	.....	.....	.....	.....	.....

บทบาทด้านการสอนสุขศึกษา	เห็นควม มากที่สุด	เห็นควม มาก	เห็นควม ปาน กลาง	เห็นควม น้อย	เห็นควม น้อย ที่สุด
22. จัคนิทรศการที่เกี่ยวกับสุขศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
23. คัดเลือกหนังสือเรียนวิชาสุขศึกษาไว้ ใช้ในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
24. เสนอรายชื่อหนังสือเสริมประสบการณ์ วิชาสุขศึกษาให้บรรณารักษ์ซื้อเข้าห้อง สมุด	.....	.....	.....	.....	.....
25. อบรมนักเรียนเกี่ยวกับสุขศึกษาใน โอกาสพิเศษเช่น ประชุมนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
26. เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา สุขศึกษาที่มีอยู่ในกิจกรรมต่างๆเช่น ลูกเสือ เนตรนารี	.....	.....	.....	.....	.....
27. เป็นที่ปรึกษาของชมรมวิชาการสุขศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
28. เป็นวิทยากรด้านสุขศึกษาให้กับหน่วย งานอื่น	.....	.....	.....	.....	.....
29. ศึกษาความก้าวหน้าและความเคลื่อนไหวทางวิชาการสุขศึกษาเสมอ	.....	.....	.....	.....	.....
30. ปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพเสมอ	.....	.....	.....	.....	.....

กำนันบริการสุขภาพ

บทบาทกำนันบริการสุขภาพ	เห็นควายน้อยที่สุด	เห็นควายน้อย	เห็นควายน้อย	เห็นควายน้อย	เห็นควายน้อยที่สุด
1. ร่วมวางแผนบริการสุขภาพกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานบริการสุขภาพในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
2. ติดตาม ประเมินผลการทำงานกำนันบริการสุขภาพในโรงเรียนเสมอ	.....	.....	.....	.....	.....
3. ตรวจสอบสุขภาพนักเรียนในห้องเรียนที่สอนอย่างน้อยเดือนละครั้ง	.....	.....	.....	.....	.....
4. สังเกตอาการเบื้องต้นของโรคติดต่อที่อาจเกิดกับนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
5. ให้ความรักษานักเรียนที่เจ็บป่วยเล็กน้อยๆ ควบคู่ไปกับการปฐมพยาบาล	.....	.....	.....	.....	.....
6. ช่วยเหลือนักเรียนที่เจ็บป่วยตามหลักการปฐมพยาบาล	.....	.....	.....	.....	.....
7. สังเกตสุขนิสัย และสุขปฏิบัติของนักเรียนพร้อมทั้งแนะแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมให้	.....	.....	.....	.....	.....
8. จัดบริการสุขภาพโดยกำหนดวัน เวลา ให้แก่นักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพเข้าปรึกษา	.....	.....	.....	.....	.....

บทบาทด้านบริการสุขภาพ	เห็นควม มากที่สุด	เห็นควม มาก	เห็นควม ปาน กลาง	เห็นควม น้อย	เห็นควม น้อย ที่สุด
9. ติดตามดูแลความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น กับนักเรียนในรายที่สงสัย					
10. เสนอแนะแก่ผู้บริหารให้มีการตรวจ สุขภาพนักเรียนแก่ครูที่ปรึกษา					
11. แนะนำให้นักเรียนที่มีความผิดปกติของ น้ำหนักและส่วนสูงไปพบแพทย์					
12. ร่วมในการพิจารณานักเรียนที่ป่วยเป็น โรคติดต่อให้เข้าเรียนหรือหยุดพักการ เรียน					
13. แนะนำครูที่ปรึกษาในการลงบันทึกมีตร สุขภาพ					
14. เสนอแนะแก่ฝ่ายบริหารให้มีการจัดทำ บันทึกสถิติการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุ					
15. แนะนำครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวใน การให้คำปรึกษาเรื่องการตรวจสุขภาพ นักเรียน					
16. ให้คำแนะนำและขอเสนอแนะในการปรับ ปรุงแก้ไขบริการอาหารกลางวันของ นักเรียน					

บทบาทด้านบริการสุขภาพ	เห็นควายน้อยที่สุด	เห็นควายน้อย	เห็นควายน้อย	เห็นควายน้อยที่สุด	เห็นควายน้อยที่สุด
17. รายงานครูที่ปรึกษาเมื่อพบนักเรียนที่มีความผิดปกติทางสายตา					
18. รายงานครูที่ปรึกษาเมื่อพบนักเรียนที่มีความผิดปกติทางการได้ยิน					
19. แจ้งให้บุคลากรรองรับกรณีนักเรียนมีปัญหาสุขภาพ					
20. คัดกรองประสานงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและบุคลากรทางการแพทย์ในการให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่นักเรียน					
21. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและบุคลากรทางการแพทย์ในการส่งนักเรียนที่เจ็บป่วยไปรักษา					
22. ให้คำปรึกษาเรื่องการตรวจสุขภาพนักเรียนแก่ครูที่ปรึกษา					

งานการจัดสิ่งแวดล้อม

บทบาทงานการจัดสิ่งแวดล้อม	เห็นควม มากที่สุด	เห็นควม มาก	เห็นควม ปาน กลาง	เห็นควม น้อย	เห็นควม น้อย ที่สุด
1. ร่วมวางแผนการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ	.....	.....	.....	.....	.....
2. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานงานการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอยู่เสมอ	.....	.....	.....	.....	.....
3. ควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะ	.....	.....	.....	.....	.....
4. ฝึกนักเรียนให้มีความรักความสะอาดของสิ่งแวดล้อม	.....	.....	.....	.....	.....
5. จัดให้มีการประกวดห้องเรียนดีเด่นทางสุขลักษณะ	.....	.....	.....	.....	.....
6. จัดทำโครงการพัฒนาโรงเรียนโดยให้นักเรียนทุกคนได้ร่วมปฏิบัติ	.....	.....	.....	.....	.....
7. ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการรักษาความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม	.....	.....	.....	.....	.....
8. ร่วมในการจัดความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมเช่น สนาม บันได โรงพลศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
9. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....	.....

บทบาทด้านการจัดสิ่งแวดล้อม	เห็นควายน้อยที่สุด	เห็นควายน้อย	เห็นควายน้อย	เห็นควายน้อยที่สุด	เห็นควายน้อยที่สุด
10. เสนอแนะให้มีการปรับปรุงแสงสว่างในห้องเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
11. แนะนำครูที่ปรึกษาในการจัดที่นั่งเรียนของนักเรียนให้เหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....
12. เสนอแนะให้มีการปรับปรุงการระบายอากาศในห้องเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
13. เสนอแนะให้มีการจัดห้องน้ำส่วนที่เพียงพอแก่จำนวนนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
14. แนะนำฝ่ายบริหารเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องวิธี	.....	.....	.....	.....	.....
15. แนะนำฝ่ายบริหารในการจัดน้ำดื่มน้ำใช้ที่ถูกต้องลักษณะ	.....	.....	.....	.....	.....
16. เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดโรงอาหารให้ถูกต้องสุขอนามัย	.....	.....	.....	.....	.....
17. แนะนำครูที่ปรึกษาในการฝึกนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	.....	.....	.....	.....	.....
18. แนะนำฝ่ายบริหารเกี่ยวกับการกำจัดน้ำโสโครกที่ถูกต้องวิธี	.....	.....	.....	.....	.....

แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของครูผู้ศึกษา

คณะกรรมการผู้ศึกษาสายการศึกษา (2525: 2-3) ในคณะกรรมการผู้ศึกษาแห่งชาติได้กำหนดคุณสมบัติและความสามารถของครูผู้ศึกษาไว้ดังนี้

1. เป็นผู้รับผิดชอบงานผู้ศึกษาในโรงเรียน โดยให้ครูที่มีวุฒิ ปกศ. สูง หรือปริญญาตรีทางผู้ศึกษาทำหน้าที่รับผิดชอบ
2. ในการสอนผู้ศึกษา ควรให้มีครูซึ่งมีความรู้ความสามารถในวิชาผู้ศึกษาเป็นผู้สอน โดยจัดครูที่มีวุฒิ ปกศ. สูง ทางผู้ศึกษาสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และครูที่มีวุฒิปริญญาตรีทางผู้ศึกษาสอนผู้ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. ครูผู้ศึกษาจะต้องทำหน้าที่ร่วมกับครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา หรือพยาบาลโรงเรียนด้วย ซึ่งได้แก่ การดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดให้นักเรียนได้รับการสุขภาพ การตรวจสุขภาพ ตลอดจนรับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมที่สุขภาพและการติดตามการปฏิบัติตนของนักเรียน

จรินทร์ ชานีรัตน์ (2518: 32-33) ได้กล่าวถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของครูผู้ศึกษาไว้ว่า ครูผู้ศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการปลูกฝังทัศนคติทางสุขภาพให้แก่เด็กนักเรียน โดยครูผู้ศึกษาต้องศึกษาความแตกต่างของเด็กแต่ละคนในเรื่องพฤติกรรมสุขภาพ สอนโดยเน้นที่การปฏิบัติและฝึกทักษะทางสุขภาพ สนใจสุขภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล แจ้งให้ครูที่ปรึกษา หรือพยาบาลประจำโรงเรียนทราบเมื่อพบนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ นอกจากนี้ครูผู้ศึกษาควรมีบทบาทในการฝึกนิสัยรักความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียน มีการติดตามผลสุขภาพนักเรียนแต่ละคน มีหน้าที่เป็นคณะกรรมการอนามัยโรงเรียน และเป็นที่ยกย่องให้คำแนะนำในเรื่องสุขภาพแก่เด็กนักเรียน

สุชาติ โสมประยูร (2521: 15-22) กล่าวถึงคุณสมบัติของครูผู้ศึกษาในสหรัฐอเมริกา ในด้านการสอนผู้ศึกษา การบริการสุขภาพ และการจัดสิ่งแวดล้อม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูผู้ศึกษา พอสรุปได้คือ

1. **ค่านการสอนสุขศึกษา**
    - 1.1 สอนโดยใช้ความสนใจ และความคองการค่านสุขภาพของนักเรียนเป็นพื้นฐาน
    - 1.2 เลือกรใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนและวิทยาการในท้องถิ่นมาประกอบการสอน
    - 1.3 ประเมินผลการสอนสุขศึกษาในค่านการเปลี่ยนแปลงความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ
  2. **ค่านบริการสุขภาพ**
    - 2.1 ช่วยให้นักเรียนได้รับการตรวจสุขภาพ
    - 2.2 สังเกตอาการผิดปกติและปัญหาสุขภาพของนักเรียน
    - 2.3 ตรวจวัดสายตาและการไคยีน รวมทั้งตรวจสอบความเจริญเติบโตของนักเรียน
    - 2.4 ทำบันทึกสุขภาพ และใช้ประวัติสุขภาพให้เป็นประโยชน์ค่อนักเรียน
    - 2.5 ให้การปฐมพยาบาลแก่นักเรียนในคราวที่จำเป็น
  3. **ค่านการจคสิ่งแวดลอม**
    - 3.1 ป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นไคในโรงเรียน
    - 3.2 ดูแลเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง การระบายอากาศ การรักษาความสะอาด และการจคโต๊ะเรียนม้านั่ง
    - 3.3 ส่งเสริมให้นักเรียนไคมีส่วนร่วมในการพัฒนา และชารงรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
    - 3.4 จคบรรยากาศ การเรียนการสอนให้เหมาะสม
    - 3.5 มีความสามารถในการประสานงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน
- สุชาติ โสมประยูร (2526:86) กล่าวถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของครูสุขศึกษา ดังนี้
1. ตรวจสุขภาพของนักเรียนในหองเรียนที่ตนสอน และช่วยให้คำแนะนำการตรวจสุขภาพแก่ครูอื่นตภายในโรงเรียนคัยเมื่อจำเป็น
  2. สังเกตสุขภาพและติดตามดูแลความผิดปกติทางสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นแก่นักเรียน

ในรายที่สงสัย เช่นครูผู้ศึกษาจะต้องศึกษามันทีสุขภาพหรือบ้ครสุขภาพของนักเรียนที่มีสุขภาพไม่ดี เพื่อหาทางแก้ไข

3. จัดส่งนักเรียนที่จำเป็นต้องได้รับการสุขภาพไปยังผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

4. สังเกตอาการเบื้องต้นของโรคติดต่อ และทำการชวนเหลือนักเรียนที่มีอาการของโรคใค้อย่างถูกต้องทันที

5. สังเกตสุขนิสัยและสุขปฏิบัติของนักเรียน พร้อมทั้งเอาใจใส่สุขภาพของนักเรียนอยู่เสมอ รวมทั้งจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้แนะแนวสุขภาพแก่นักเรียนด้วย

6. ทำหน้าที่เป็นวิทยากรให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆเกี่ยวกับงานสุขภาพศึกษา หรือโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนให้แก่คณะครูในโรงเรียนนั้นๆ

7. สอนวิชาสุขภาพศึกษาในห้องเรียนที่ตนรับผิดชอบให้ใค้ลดี โดยมุ่งให้นักเรียนทุกคนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ เพื่อสนองความต้องการทางสุขภาพในชีวิตประจำวันของนักเรียนใค้อย่างแท้จริง

8. ให้การปฐมพยาบาลนักเรียนใค้อย่างถูกต้องในทุกกรณีที่นักเรียนเกิดอุบัติเหตุหรือเกิดความเจ็บป่วยขึ้นอย่างฉุกเฉินภายในโรงเรียน

9. ทำหน้าที่ดูแลห้องพยาบาลของโรงเรียน และจัดบริการสุขภาพต่างๆใค้แก่นักเรียนใค้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

10. ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมต่างๆทางกายภาพใค้ถูกสุขลักษณะอยู่เสมอ และสร้างเสริมบรรยากาศทางสุขภาพจิตทั่วไปภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภายในห้องเรียนที่ตนสอนสุขภาพใค้ใหญ่ในระดับที่นำพอใจ

11. เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนทั้งสุขภาพทางกายและจิตใจ พร้อมทั้งมีสุขนิสัยและสุขปฏิบัติที่เหมาะสมโดยสม่ำเสมอ

12. เป็นสมาชิกของคณะกรรมการสุขภาพในโรงเรียน หรือคณะกรรมการอื่นที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของเด็กภายในโรงเรียน (ถ้ามี) รวมทั้งประสานงานกับบุคลากรอื่นต่างๆทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อวางแผนพัฒนาโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนใค้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชาร์ล เอ บุชเชอร์ (Charles A. Bucher) ใค้กล่าวถึงคุณสมบัติและความสามารถของครูสุขภาพศึกษา ดังนี้

1. คำนการ สอนสุขศึกษา

- 1.1 มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนสุขศึกษาให้แก่ นักเรียนในระดับ
ต่างๆได้เป็นอย่างดี
- 1.2 รู้จักและเข้าใจหลักสูตรวิชาสุขศึกษา และการใช้อุปกรณ์การสอนสุขศึกษา
เป็นอย่างดี
- 1.3 มีความสามารถและทักษะในการสำรวจความสนใจ ความต้องการ และ
ปัญหาสุขภาพของเด็ก สามารถช่วยเหลือแนะนำให้นักเรียนรู้จักระวังรักษาสุขภาพของตนเอง
ให้อยู่ในระดับที่น่าพอใจได้ตลอดไป
- 1.4 มีความสามารถและทักษะในการติดต่อขอความร่วมมือจากแหล่งบริการ
สุขภาพในชุมชน และสามารถทำหน้าที่ผู้แนะแนวทางสุขภาพได้

2. คำนบริการสุขภาพ

- 2.1 มีความรู้ความเข้าใจเรื่องบุคลากรทางการแพทย์และการสาธารณสุขเป็น
อย่างดี
- 2.2 มีความสามารถและทักษะในการวางแผนงานและนโยบายทางคำนบริการ
สุขภาพภายในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม
- 2.3 สามารถทำการตรวจสุขภาพภายในขอบเขตของครูได้อย่างถูกต้อง รวมทั้ง
ยังสามารถช่วยเหลือแนะนำนักเรียนแก้ปัญหาสุขภาพต่างๆอย่างได้ผล
- 2.4 สามารถประสานงานร่วมมือกับบุคลากรและชุมชน ในการพัฒนาชีวิต
ความเป็นอยู่ให้ถูกสุขลักษณะ

3. คำนการ จัดสิ่งแวดลอม

- 3.1 พยายามหาโอกาสปรับปรุงสิ่งแวดลอมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะอยู่เสมอ
- 3.2 มีความสนใจในการพัฒนาสิ่งแวดลอมทางกายภาพ และทางคำนจิตใจเพื่อ
ความมุ่งหมายในการสร้างเสริมความเป็นอยู่ที่ดี และบรรยากาศที่ดีขึ้นภายในโรงเรียน

ภาคผนวก ค.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์สุชาติ โสภประยูร ค.บ. M.S. in Health Education
ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์พัชรา กาญจนรัตน์ ค.บ., วท.บ. (สุขาภิบาล), ค.ม. (บริหารการศึกษา)
ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์รัชณี ชวีบุญจัน ค.บ., ค.ม. (พลศึกษา)
ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อาจารย์จินดา วงศ์สวัสดิ์ วท.บ. (พยาบาล) ค.ม. (สุขศึกษา)
อาจารย์ 2 ระดับ 6 วิทยาลัยครูพระนคร
5. ร้อยโทหญิงวิภาวี เกียรติศิริ วท.บ. (สุขศึกษา) ค.ม. (สุขศึกษา)
อาจารย์ประจำภาควิชาสุขศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
6. อาจารย์จินตนา ศราวุฒพิทักษ์ ค.บ. (สุขศึกษา) ค.ม. (สุขศึกษา)
อาจารย์ผู้สอนวิชาสุขศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม)

ประวัติผู้เขียน

นางสาวอรุณี สุขนิจรัตน์ เกิดวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2500 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (เกียรตินิยมอันดับ 2) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2522 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาโท สาขาสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2527 ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านหมอ"พัฒนานุกูล" อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

